Ewa Konefał

PrzekładoZnawstwo rosyjskie

TOM III

Literatura dydaktyczna
1817–2020

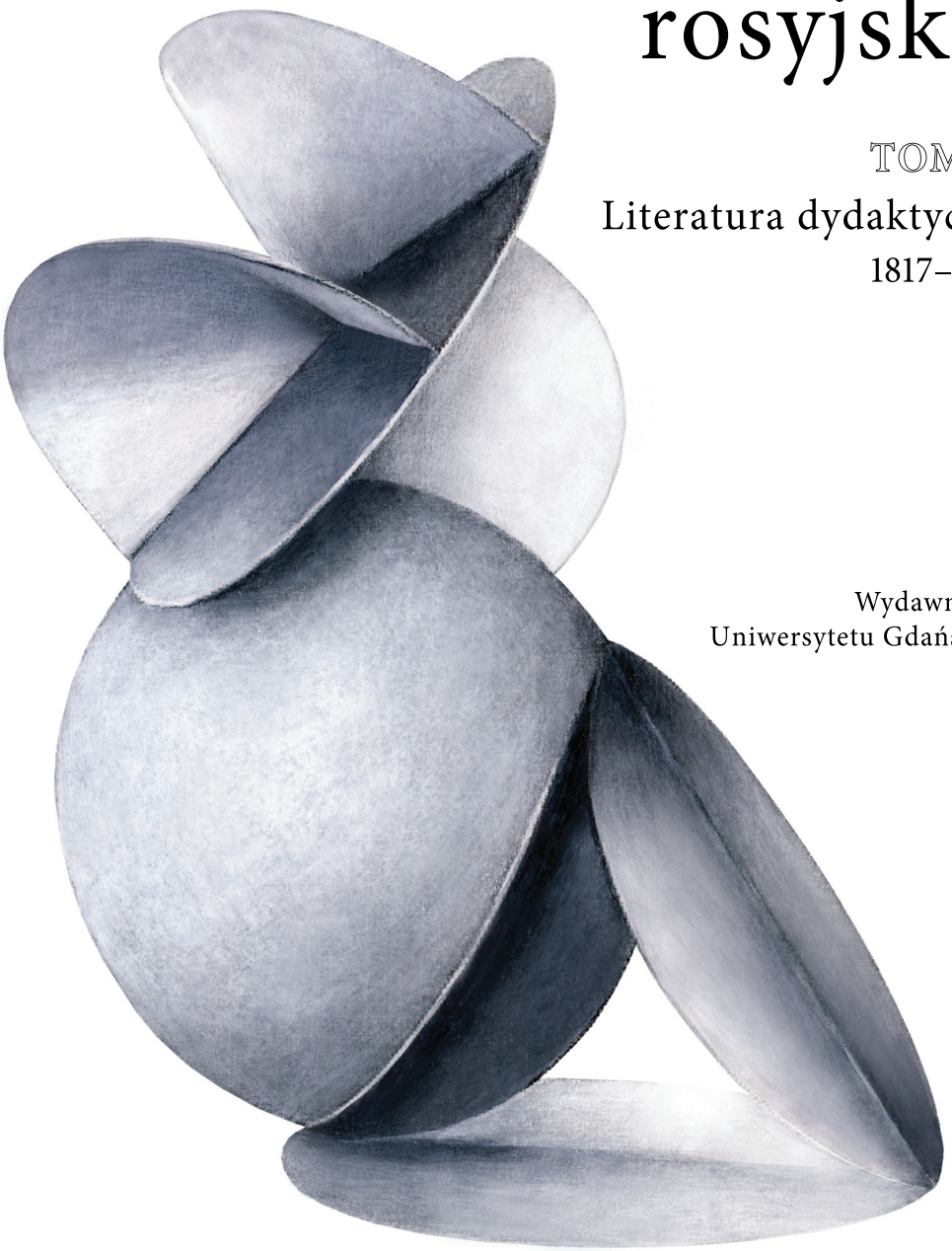

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego

PrzekładoZnawstwo rosyjskie

TOM III

Literatura dydaktyczna

1817–2020

Każda nauka powinna mieć swoją własną bibliografię,
opracowaną wyczerpująco i systematycznie,
przystosowaną do jej potrzeb, obejmującą jej całokształt.

Stefan Vrtel-Wierczyński

Ewa Konefał

PrzekładoZnawstwo rosyjskie

TOM III

Literatura dydaktyczna
1817–2020

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
dr hab. Grzegorz Ojcewicz, prof. UWM

Redakcja wydawnicza
Tatiana Kopac
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Andrzej Taranek

Skład i łamanie
Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków Prodziekana ds. Nauki
i Współpracy Międzynarodowej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-350-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI / СОДЕРЖАНИЕ

PRZEDMOWA / ПРЕДИСЛОВИЕ 17

CZĘŚĆ PIERWSZA / ЧАСТЬ ПЕРВАЯ
CHARAKTERYSTYKA BAZY BIBLIOGRAFICZNEJ /
ХАРАКТЕРИСТИКА БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ БАЗЫ

1. Źródła ekscerpcji / Источники эксцерпции 23
2. Zasięg terytorialny i chronologiczny / Территориальные и хронологические рамки 23
3. Sposób systematyzacji materiału / Методика систематизации материала 24
4. Zasady opisu bibliograficznego / Принципы оформления библиографического описания 25

CZĘŚĆ DRUGA / ЧАСТЬ ВТОРАЯ
WYKAZ LITERATURY / УКАЗАТЕЛЬ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Wprowadzenie do wiedzy o przekładzie / Введение в переводоведение 29
1.1. Przekładoznawstwo ogólne / Общее переводоведение 29
1.1.1. Wprowadzenie do teorii i metodologii przekładu / Введение в теорию и методологию перевода 29
1.1.2. Wprowadzenie do metodologii badań przekładoznawczych / Введение в методологию переводоведческих исследований 46
1.1.3. Wprowadzenie do terminologii przekładoznawczej / Введение в переводоведческую терминологию 46
1.1.4. Wprowadzenie do historii przekładu i myśli przekładoznawczej / Введение в историю перевода и переводческой мысли 46
1.1.5. Zadagnienia ogólne metodologii przekładu / Общие вопросы методологии перевода 48
1.1.5.1. Tłumaczenie jednostek nacechowanych kulturowo / Перевод культурно-специфических единиц 48
1.1.5.2. Tłumaczenie nazw własnych / Перевод имен собственных 49
1.1.5.3. Tłumaczenie gry językowej i humoru / Перевод языковой игры и юмора 50
1.1.5.4. Analiza pretranslatorska tekstu / Предпереводческий анализ текста 50

1.2. Przekładoznawstwo szczegółowe / Частные вопросы переводоведения 50
1.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 50
1.2.1.1. Teoria i metodologia przekładu artystycznego / Теория и методология художественного перевода 50
1.2.1.2. Historia przekładu artystycznego / История художественного перевода 53
1.2.2. Przekład biblijny (teoria, metodologia i historia) / Библейский перевод (теория, методология и история) 54
1.2.3. Przekład instytucjonalny / Институциональный перевод 54
1.2.4. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 54
1.2.4.1. Teoria i metodologia przekładu naukowo-technicznego / Теория и методология научно-технического перевода 54
1.2.4.2. Historia przekładu naukowo-technicznego / История научно-технического перевода 57
1.2.5. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 57
1.2.6. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 57
1.2.7. Przekład ustny / Устный перевод 58
1.2.8. Przekład maszynowy i narzędzia elektroniczne wspomagające pracę tłumacza / Машинный перевод и информационные технологии в работе переводчика 59
1.2.9. Interferencja w przekładzie specjalistycznym / Интерференция в специальном переводе 65
1.2.10. Przekład intersemiotyczny: audiodeskrypcja i tyflokomentarz / Интерсемиотический перевод: аудиодескрипция и тифлокомментарий 66
2. Praktyka przekładu w obrębie określonych par językowych / Практика перевода в рамках определенных языковых пар 66
2.1. Albański ↔ rosyjski / Албанский ↔ русский 66
2.1.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 66
2.2. Amharski ↔ rosyjski / Амхарский ↔ русский 67
2.2.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 67
2.2.1.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 67
2.3. Angielski ↔ rosyjski / Английский ↔ русский 67
2.3.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 67
2.3.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 103
2.3.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 103
2.3.2.2. Przekład medyczny i farmaceutyczny / Медицинский и фармацевтический перевод 108
2.3.2.3. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 112
2.3.2.3.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 112
2.3.2.3.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 135
2.3.2.3.2.1. architektura / архитектура 135
2.3.2.3.2.2. automatyka / автоматика 135
2.3.2.3.2.3. bezpieczeństwo informacyjne / информационная безопасность 135
2.3.2.3.2.4. biochemia i fizjologia roślin / биохимия и физиология растений 136
2.3.2.3.2.5. biologia / биология 136
2.3.2.3.2.6. budowa maszyn / машиностроение 136

2.3.2.3.2.7. budownictwo / строительное дело 137
2.3.2.3.2.8. chemia / химия 138
2.3.2.3.2.9. ekologia i ochrona środowiska / экология и охрана окружающей среды 140
2.3.2.3.2.10. elektronika / электроника 141
2.3.2.3.2.11. elektrotechnika / электротехника 142
2.3.2.3.2.12. energetyka cieplna / теплоэнергетика 142
2.3.2.3.2.13. fizyka / физика 142
2.3.2.3.2.14. geografia / география 143
2.3.2.3.2.15. geodezja i geologia / геодезия и геология 144
2.3.2.3.2.16. górnictwo naftowe i gazownictwo / нефтяная и газовая промышленность 145
2.3.2.3.2.17. górnictwo węglowe / угольная промышленность 146
2.3.2.3.2.18. historia / история 146
2.3.2.3.2.19. humanistyka / гуманитарные науки 146
2.3.2.3.2.20. inżynieria komputerowa (IT) / информационные технологии (ИТ) 147
2.3.2.3.2.21. leśnictwo / лесоводство 148
2.3.2.3.2.22. logistyka / логистика 148
2.3.2.3.2.23. lotnictwo i kosmonautyka / авиация и космонавтика 148
2.3.2.3.2.24. matematyka / математика 150
2.3.2.3.2.25. materiałoznawstwo / материаловедение 151
2.3.2.3.2.26. mechanika / механика 151
2.3.2.3.2.27. metalurgia / металлургия 152
2.3.2.3.2.28. meteorologia / метеорология 152
2.3.2.3.2.29. obróbka drewna / деревообработка 152
2.3.2.3.2.30. okrętownictwo / кораблестроение 152
2.3.2.3.2.31. przemysł samochodowy / автомобильная промышленность 153
2.3.2.3.2.32. przemysł tekstylny / текстильная промышленность 154
2.3.2.3.2.33. psychologia / психология 154
2.3.2.3.2.34. radiotechnika / радиотехника 154
2.3.2.3.2.35. rolnictwo / сельское хозяйство 155
2.3.2.3.2.36. spawalnictwo / сварочное производство 155
2.3.2.3.2.37. sport / спорт 155
2.3.2.3.2.38. sztuka / искусство 156
2.3.2.3.2.39. telekomunikacja / телекоммуникация (электросвязь) 156
2.3.2.3.2.40. zasilanie energią elektryczną / электроснабжение 157
2.3.2.4. Przekład popularnonaukowy / Научно-популярный перевод 157
2.3.2.5. Przekład prasowy / Газетный перевод 158
2.3.2.6. Przekład prawny i prawniczny / Юридический перевод 160
2.3.2.7. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 167
2.3.2.8. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 177
2.3.2.9. Przekład w sferze turystyki / Перевод в сфере туризма 191
2.3.2.10. Przekład wojskowy / Военный перевод 192
2.3.2.11. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 202
2.3.2.12. Przekład ustny / Устный перевод 206
2.3.3. Narzędzia wspomagające przekład w parze angielski ↔ rosyjski / Информационные технологии в переводе английский ↔ русский 220

2.3.4. Analiza pretranslatorska tekstu / Предпереводческий анализ текста 220
2.3.5. Redagowanie przekładu / Редактирование перевода 221
2.3.6. Metodyka nauczania przekładu i kształcenia tłumaczy w parze angielski ↔ rosyjski / Методика обучения переводу и подготовки переводчиков в языковой паре английский ↔ русский 221
2.4. Arabski ↔ rosyjski / Арабский ↔ русский 222
2.4.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 222
2.4.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 224
2.4.2.1. Przekład biblijny / Библейский перевод 224
2.4.2.2. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 224
2.4.2.3. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 225
2.4.2.4. Przekład prasowy / Газетный перевод 226
2.4.2.5. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 226
2.4.2.6. Przekład wojskowy / Военный перевод 227
2.4.2.7. Przekład ustny / Устный перевод 230
2.4.2.8. Metodyka nauczania przekładu i kształcenia tłumaczy w parze arabski ↔ rosyjski / Методика обучения переводу и подготовки переводчиков в языковой паре арабский ↔ русский 230
2.5. Azerbejdżański ↔ rosyjski / Азербайджанский ↔ русский 230
2.5.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 230
2.5.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 230
2.5.2.1. Przekład prasowy / Газетный перевод 230
2.5.2.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 231
2.6. Bengalski ↔ rosyjski / Бенгальский ↔ русский 231
2.6.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 231
2.6.1.1. Przekład wojskowy / Военный перевод 231
2.7. Birmański ↔ rosyjski / Бирманский ↔ русский 231
2.7.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 231
2.7.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 231
2.7.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 231
2.8. Bułgarski ↔ rosyjski / Болгарский ↔ русский 232
2.8.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 232
2.8.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 232
2.8.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 232
2.8.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 232
2.8.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 233
2.8.2.4. Przekład ustny / Устный перевод 233
2.9. Cerkiewnosłowiański → rosyjski / Церковнославянский → русский 233
2.9.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 233
2.10. Chiński ↔ rosyjski / Китайский ↔ русский 233
2.10.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 233
2.10.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 237
2.10.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 237
2.10.2.2. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 237

2.10.2.3. Przekład prasowy / Газетный перевод 238
2.10.2.4. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 238
2.10.2.5. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 240
2.10.2.6. Przekład wojskowy / Военный перевод 240
2.10.2.7. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 242
2.10.2.8. Przekład ustny / Устный перевод 242
2.10.3. Analiza pretranslatorska tekstu / Предпереводческий анализ текста 242
2.10.4. Metodyka nauczania przekładu i kształcenia tłumaczy w parze chiński ↔ rosyjski / Методика обучения переводу и подготовки переводчиков в языковой паре китайский ↔ русский 243
2.11. Czeski ↔ rosyjski / Чешский ↔ русский 243
2.11.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 243
2.11.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 243
2.11.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 243
2.11.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 243
2.11.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 244
2.12. Czuwaski ↔ rosyjski / Чувашский ↔ русский 244
2.12.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 244
2.13. Duński ↔ rosyjski / Датский ↔ русский 245
2.13.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 245
2.13.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 245
2.13.2.1. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 245
2.13.2.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 245
2.14. Esperanto → rosyjski / Эсперанто → русский 246
2.14.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 246
2.15. Farsi-kabuli ↔ rosyjski / Фарси-кабули ↔ русский 246
2.15.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 246
2.15.1.1. Przekład wojskowy / Военный перевод 246
2.16. Fiński ↔ rosyjski / Финский ↔ русский 247
2.16.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 247
2.16.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 247
2.16.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 247
2.16.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 248
2.16.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 248
2.16.2.4. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 249
2.17. Francuski ↔ rosyjski / Французский ↔ русский 249
2.17.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 249
2.17.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 255
2.17.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 255
2.17.2.2. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 256
2.17.2.2.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 256

2.17.2.2.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 259
2.17.2.2.2.1. chemia / химия 259
2.17.2.2.2.2. ekologia / экология 259
2.17.2.2.2.3. elektrotechnika / электротехника 259
2.17.2.2.2.4. fizyka / физика 259
2.17.2.2.2.5. geografia / география 260
2.17.2.2.2.6. górnictwo naftowe i gazownictwo / нефтегазовая промышленность 260
2.17.2.2.2.7. informatyka / информатика 260
2.17.2.2.2.8. lotnictwo i kosmonautyka / авиация и космонавтика 260
2.17.2.2.2.9. matematyka / математика 261
2.17.2.2.2.10. mechanika / механика 261
2.17.2.2.2.11. metalurgia / металлургия 261
2.17.2.2.2.12. nanotechnologia / нанотехнология 261
2.17.2.2.2.13. psychologia / психология 262
2.17.2.2.2.14. rolnictwo / сельское хозяйство 262
2.17.2.2.2.15. sport / спорт 262
2.17.2.3. Przekład prasowy / Газетный перевод 262
2.17.2.4. Przekład prawny i prawniczny / Юридический перевод 263
2.17.2.5. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 263
2.17.2.6. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 266
2.17.2.7. Przekład w sferze turystyki / Перевод в сфере туризма 269
2.17.2.8. Przekład wojskowy / Военный перевод 269
2.17.2.9. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 274
2.17.2.10. Przekład ustny / Устный перевод 275
2.17.3. Analiza pretranslatorska tekstu / Предпереводческий анализ текста 278
2.17.4. Metodyka nauczania przekładu i kształcenia tłumaczy w parze francuski ↔ rosyjski / Методика обучения переводу и подготовки переводчиков в языковой паре французский ↔ русский 278
2.18. Grecki ↔ rosyjski / Греческий ↔ русский 278
2.18.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 278
2.18.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 279
2.18.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 279
2.18.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 279
2.18.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 280
2.19. Hebrajski → rosyjski / Иврит → русский 280
2.19.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 280
2.19.1.1. Przekład społeczno-polityczny/ Общественно-политический перевод 280
2.19.1.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 280
2.20. Hindi ↔ rosyjski / Хинди ↔ русский 281
2.20.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 281
2.20.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 281
2.20.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 281
2.20.2.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 281

2.20.2.3. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 282
2.20.2.4. Przekład wojskowy / Военный перевод 282
2.20.2.5. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 282
2.21. Hiszpański ↔ rosyjski / Испанский ↔ русский 282
2.21.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 282
2.21.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 284
2.21.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 284
2.21.2.2. Przekład audiowizualny / Аудиовизуальный перевод 285
2.21.2.3. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 285
2.21.2.3.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 285
2.21.2.3.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 285
2.21.2.3.2.1. botanika i fizjologia roślin / ботаника и физиология растений 285
2.21.2.3.2.2. chemia / химия 285
2.21.2.3.2.3. mechanika / механика 286
2.21.2.4. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 286
2.21.2.5. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 286
2.21.2.6. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 288
2.21.2.7. Przekład wojskowy / Военный перевод 289
2.21.2.8. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 291
2.21.2.9. Przekład ustny / Устный перевод 292
2.22. Indonezyjski ↔ rosyjski / Индонезийский ↔ русский 293
2.22.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 293
2.22.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 293
2.22.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 293
2.22.2.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 293
2.23. Jakucki ← rosyjski / Якутский ← русский 294
2.23.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 294
2.23.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 294
2.23.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 294
2.24. Japoński ↔ rosyjski / Японский ↔ русский 294
2.24.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 294
2.24.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 296
2.24.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 296
2.24.2.2. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 296
2.24.2.2.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 296
2.24.2.3. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 296
2.24.2.4. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 297
2.24.2.5. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 297
2.24.2.6. Przekład wojskowy / Военный перевод 298
2.24.2.7. Przekład ustny / Устный перевод 299

2.25. Kazachski ↔ rosyjski / Казахский ↔ русский 300
2.25.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 300
2.25.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 300
2.25.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 300
2.26. Khmerski ↔ rosyjski / Кхмерский ↔ русский 301
2.26.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 301
2.26.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 301
2.26.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 301
2.27. Koreański ↔ rosyjski / Корейский ↔ русский 301
2.27.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 301
2.27.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 302
2.27.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 302
2.27.2.2. Przekład prasowy / Газетный перевод 302
2.27.2.3. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 302
2.27.2.4. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 303
2.27.2.5. Przekład wojskowy / Военный перевод 304
2.27.2.6. Przekład ustny / Устный перевод 305
2.28. Łacina ↔ rosyjski / Латинский ↔ русский 305
2.28.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 305
2.29. Łotewski → rosyjski / Латышский → русский 308
2.29.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 308
2.29.1.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 308
2.30. Macedoński ↔ rosyjski / Македонский ↔ русский 309
2.30.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 309
2.30.1.1. Przekład audiowizualny / Аудиовизуальный перевод 309
2.31. Malgaski ← rosyjski / Малагасийский ← русский 309
2.31.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 309
2.32. Mongolski ↔ rosyjski / Монгольский ↔ русский 309
2.32.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 309
2.32.1.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 309
2.33. Niderlandzki ↔ rosyjski / Нидерландский ↔ русский 309
2.33.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 309
2.33.1.1. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 309
2.33.1.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 310
2.33.1.3. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 310
2.33.1.4. Przekład wojskowy / Военный перевод 310
2.34. Niemiecki ↔ rosyjski / Немецкий ↔ русский 311
2.34.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 311
2.34.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 321
2.34.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 321
2.34.2.2. Przekład medyczny i farmaceutyczny / Медицинский и фармацевтический перевод 323
2.34.2.3. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 324

2.34.2.3.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 324
2.34.2.3.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 332
2.34.2.3.2.1. automatyka / автоматика 332
2.34.2.3.2.2. budowa maszyn / машиностроение 332
2.34.2.3.2.3. budowa statków / кораблестроение 333
2.34.2.3.2.4. budownictwo / строительное дело 333
2.34.2.3.2.5. chemia / химия 333
2.34.2.3.2.6. elektro- i radiotechnika / электро- и радиотехника 334
2.34.2.3.2.7. fizyka / физика 334
2.34.2.3.2.8. geografia / география 335
2.34.2.3.2.9. geologia / геология 335
2.34.2.3.2.10. historia / история 335
2.34.2.3.2.11. inżynieria komputerowa (IT) / информационные технологии (ИТ) 335
2.34.2.3.2.12. kultura fizyczna / физическая культура 335
2.34.2.3.2.13. lotnictwo i kosmonautyka / авиация и космонавтика 336
2.34.2.3.2.14. matematyka / математика 336
2.34.2.3.2.15. melioracja / мелиорация 336
2.34.2.3.2.16. metalurgia / металлургия 336
2.34.2.3.2.17. obróbka drewna / деревообработка 337
2.34.2.3.2.18. przemysł mięsny i mleczny / мясная и молочная промышленность 337
2.34.2.3.2.19. technika wojskowa / военная техника 337
2.34.2.3.2.20. telekomunikacja / телекоммуникация (электросвязь) 338
2.34.2.3.2.21. zootechnika i weterynaria / зоотехника и ветеринария 339
2.34.2.4. Przekład popularnonaukowy / Научно-популярный перевод 339
2.34.2.5. Przekład prasowy / Газетный перевод 339
2.34.2.6. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 340
2.34.2.7. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 342
2.34.2.8. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 344
2.34.2.9. Przekład w sferze turystyki / Перевод в сфере туризма 348
2.34.2.10. Przekład wojskowy / Военный перевод 349
2.34.2.11. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 353
2.34.2.12. Przekład ustny / Устный перевод 356
2.34.3. Analiza pretranslatorska tekstu / Предпереводческий анализ текста 360
2.34.4. Redagowanie przekładu / Редактирование перевода 361
2.35. Niemiecki → angielski / Немецкий → английский 361
2.35.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 361
2.35.1.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 361
2.36. Norweski → rosyjski / Норвежский → русский 361
2.36.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 361
2.36.1.1. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 361
2.36.1.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 362
2.36.1.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 362
2.37. Osetyjski ↔ rosyjski / Осетинский ↔ русский 362

2.37.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 362
2.37.1.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 362
2.38. Paszto ↔ rosyjski / Пушту [пашто] ↔ русский 363
2.38.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 363
2.38.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 363
2.38.2.1. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 363
2.38.2.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 363
2.39. Perski ↔ rosyjski / Персидский ↔ русский 363
2.39.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 363
2.39.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 364
2.39.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 364
2.39.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 365
2.39.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 365
2.39.2.4. Przekład ustny / Устный перевод 367
2.40. Polski ↔ rosyjski / Польский ↔ русский 367
2.40.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 367
2.40.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 368
2.40.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 368
2.40.2.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 368
2.40.2.3. Przekład ustny / Устный перевод 369
2.41. Portugalski ↔ rosyjski / Португальский ↔ русский 369
2.41.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 369
2.41.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 369
2.41.2.1. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 369
2.41.2.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 369
2.41.2.3. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 370
2.41.2.4. Przekład wojskowy / Военный перевод 370
2.41.2.5. Przekład ustny / Устный перевод 371
2.42. Rumuński ↔ rosyjski / Румынский ↔ русский 372
2.42.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 372
2.42.1.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 372
2.42.1.2. Przekład wojskowy / Военный перевод 372
2.43. Serbski i serbsko-chorwacki ↔ rosyjski / Сербский и сербохорватский ↔ русский 372
2.43.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 372
2.43.1.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 372
2.43.1.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 373
2.43.1.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 373
2.44. Suahili ↔ rosyjski / Суахили ↔ русский 374
2.43.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 374

2.44.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 374
2.44.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 374
2.44.2.2. Przekład ustny / Устный перевод 375
2.45. Szwedzki ↔ rosyjski / Шведский ↔ русский 375
2.45.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 375
2.45.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 375
2.45.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 375
2.45.2.2. Przekład prawny i prawniczy / Юридический перевод 375
2.45.2.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 376
2.45.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 376
2.46. Tajski ↔ rosyjski / Тайский ↔ русский 377
2.46.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 377
2.46.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 377
2.46.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 377
2.47. Tatarski ↔ rosyjski / Татарский ↔ русский 377
2.47.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 377
2.48. Turecki ↔ rosyjski / Турецкий ↔ русский 378
2.48.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 378
2.48.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 378
2.48.2.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 378
2.48.2.2. Przekład prasowy / Газетный перевод 379
2.48.2.3. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 380
2.48.2.4. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 380
2.48.2.5. Przekład wojskowy / Военный перевод 380
2.49. Ukraiński → rosyjski / Украинский → русский 382
2.49.1. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 382
2.49.1.1. Przekład artystyczny / Художественный перевод 382
2.50. Urdu ↔ rosyjski / Урду ↔ русский 382
2.50.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 382
2.50.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 383
2.50.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 383
2.50.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 383
2.51. Węgierski ↔ rosyjski / Венгерский ↔ русский 384
2.51.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 384
2.51.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 384
2.51.2.1. Przekład naukowo-techniczny / Научно-технический перевод 384
2.51.2.2. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 384
2.51.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 384
2.52. Wietnamski ↔ rosyjski / Вьетнамский ↔ русский 385
2.52.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 385
2.52.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 385

2.52.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 385
2.52.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 386
2.52.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 386
2.52.2.4. Przekład tekstów różnorodnych tematycznie i gatunkowo / Перевод текстов различной тематической и жанровой принадлежности 386
2.53. Włoski ↔ rosyjski / Итальянский ↔ русский 387
2.53.1. Zagadnienia ogólne / Общие вопросы 387
2.53.2. Zagadnienia szczegółowe / Частные вопросы 387
2.53.2.1. Przekład społeczno-polityczny / Общественно-политический перевод 387
2.53.2.2. Przekład w sferze ekonomii i biznesu / Перевод в сфере экономики и бизнеса 388
2.53.2.3. Przekład wojskowy / Военный перевод 388
3. Z zagadnień praktyki translatorskiej / Избранные вопросы переводческой практики 388
3.1. Słowniki w praktyce translatorskiej / Словари в переводческой практике 388
3.2. Redagowanie przekładu / Редактирование перевода 389
3.3. Kultura języka dla tłumaczy / Речевая культура переводчика 391
3.4. Etyczne i prawne aspekty działalności translatorskiej / Этические и правовые аспекты переводческой деятельности 391
3.5. Organizacyjne aspekty pracy tłumacza / Организационные аспекты работы переводчика 393
4. Podręczniki i opracowania metodyczne z zakresu dydaktyki przekładu i kształcenia tłumaczy / Учебные и методические пособия по дидактике перевода и обучению переводчиков 394
5. Leksykografia przekładowa / Переводная лексикография 399
6. Bibliologia przekładowa / Переводное книговедение 400
7. Źródłoznawstwo przekładowe / Переводное источниковедение 400

WYKAZ SKRÓTÓW I AKRONIMÓW / УКАЗАТЕЛЬ СОКРАЩЕНИЙ И АББРЕВИАТУР 401
Skróty i akronimy tekstowe / Текстовые сокращения и аббревиатуры 401
Skróty i akronimy nazw wydawnictw / Сокращения и аббревиатуры наименований издательств 402

INDEKS NAZWISK / ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ 411

PRZEDMOWA / ПРЕДИСЛОВИЕ

Niniejszy, trzeci tom serii Przekładoznawstwo Rosyjskie, rejestruje ponad 3500 opracowań naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych wydanych w formie podręczników, cykli wykładów akademickich, skryptów, poradników oraz kompendiów przeznaczonych dla tłumaczy. Ten fragment dorobku ilościowo znacznie przewyższa zgromadzoną w pierwszym wydaniu cyklu literaturę przekładoznawczą obejmującą autoreferaty dysertacji przedstawionych do obrony w latach 1937–2015 (2202 pozycje)[1], przekracza również liczbę zarejestrowanych w tomie drugim monografii naukowych jedno-, współ- i wieloautorskich oraz tomów zbiorowych (niespełna 1300 dokumentów). Wymienione relacje ilościowe odzwierciedlają dość wyraźnie priorytety i cele, jakie wyznaczało w przeszłości i wciąż kreśli przekładoznawstwo rosyjskie, ujawniając zarazem wyraźne implikacje pragmatyczne. Kwestią kluczową pozostaje bowiem przygotowanie profesjonalnych tłumaczy, kształconych m.in. na potrzeby dyplomacji, armii czy priorytetowych gałęzi przemysłu. Masowa wręcz produkcja literatury wspomagającej nauczanie przekładu i praktykę translatorską rośnie wprost proporcjonalnie do zapotrzebowania społecznego na usługi translatorskie.

Należałoby w tym kontekście zwrócić uwagę, że fundamentalne dla rozwoju studiów rosyjskojęzycznych próby teoretycznego opisu fenomenu przekładu były formułowane przede wszystkim z myślą o dydaktyce. Pierwsza, opracowana przez Andrieja Fiodorowa, rosyjskojęzyczna teoria przekładu została wydana jako podręcznik przeznaczony dla instytutów języków obcych[2]. W postaci podręczników były publikowane klasyczne już, lecz wciąż obecne w obiegu naukowo-dydaktycznym i często wznawiane, koncepcje tworzone przez najbardziej znanych przedstawicieli rosyjskiej szkoły przekładu – Jakowa Reckera, Wilena Komissarowa, Leonida Barchudarowa

[1] Por. E. Konefał, *Przekładoznawstwo rosyjskie*, t. 1: *Autoreferaty dysertacji 1937–2015*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2016.

[2] А.В. Федоров, *Введение в теорию перевода (лингвистические аспекты) [Допущено Главным управлением высшего образования Министерства культуры СССР в качестве учебного пособия для институтов иностранных языков]*, Москва: Иногиз, 1953.

czy Ruryka Minjara-Biełoruczewa[3]. Z myślą o dydaktyce korespondują również współczesne opisy fenomenu przekładu, na ogół śmiało wykraczające poza ramy tradycyjnych językoznawczych ujęć przekładu.

Analiza skolekcjonowanych w prezentowanym wydaniu dokumentów pozwala wysnuć kolejne, odmienne niż w przypadku dwóch pierwszych tomów, lecz równie ciekawe poznawczo wnioski na temat rozwoju przekładoznawstwa na obszarze rosyjskojęzycznym. Zebrany materiał faktograficzny przede wszystkim doskonale ilustruje społeczny popyt na tłumaczenia we wszystkich obszarach życia i działalności zawodowej. W pewien sposób odzwierciedla również międzynarodowe relacje gospodarcze, polityczne, kulturowe itp. Rosji, wskazując jednocześnie na priorytetowe obszary owych kontaktów (gospodarka, polityka, biznes, dyplomacja, wojskowość, nauka, kultura i in.).

Prezentowany tom w istotny sposób dopełnia panoramę przekładoznawstwa rosyjskiego. Stanowić będzie podstawę materiałową rekonstrukcji historii opisywanego działu nauki, a także rzetelne – mam taką nadzieją – źródło dla badaczy, którzy podejmą się dokonania syntezy jej dorobku. Bibliografia powinna też służyć jako praktyczne informatorium dla tłumaczy, badaczy i dydaktyków przekładu, studentów, jak też innych osób zainteresowanych przekładem.

Pomimo wszelkich starań, by uczynić niniejszy wykaz opracowaniem kompletnym, zapewne znajdą się pozycje, które nie zostały w nim ujęte. Biorąc pod uwagę, że wiele z podręczników tworzonych jest na doraźne potrzeby dydaktyczne katedr czy zakładów i wydawanych w bardzo małych nakładach, w związku z czym nigdy nie trafia do powszechnego obiegu[4], jest to wysoce prawdopodobne. Przedkładany wykaz rejestruje sporo i takich pozycji. Zgromadzona bibliografia odzwierciedla zawartość katalogów głównych i mniejszych rosyjskich bibliotek[5], uczelnianych repozytoriów oraz innych dostępnych źródeł z połowy 2021 r.

Niniejsze opracowanie, podobnie jak pozostałe wchodzące w skład serii wydania, nie mogłoby ukazać się w obecnym kształcie bez wsparcia wielu życzliwych osób. Pragnę w tym miejscu ponownie podziękować Tatianie Prohur z Biblioteki Naukowej im. M. Maksymowicza w Kijowie za nieocenioną pomoc w dostępie do literatury. Wyrazy wdzięczności kieruję również do Anny F. Czamiejewej z Biblioteki Naukowej Uljanowskiego Uniwersytetu Państwowego, Mariny W. Rieszetnikowej z Biblioteki Moskiewskiego Państwowego Instytutu Stosunków Międzynarodowych, Marjany

[3] Patrz: *Wykaz literatury*.

[4] Niektóre z nich nie posiadają nawet znormalizowanego numeru książki. Pozycje bez identyfikatora ISBN, wydane w Rosji po 1987 r., na Białorusi po 1993 r., na Ukrainie – po 1996 r. (w tych latach zaczęto oznaczać nim wydania książkowe), zwłaszcza broszurowe, zazwyczaj nie były rejestrowane.

[5] Patrz: *Źródła ekscerpcji*.

A. Huade z Biblioteki Naukowej Kubańskiego Uniwersytetu Państwowego, Łarisy Polakowej z Biblioteki Naukowej Buriackiego Uniwersytetu Państwowego im. Dorżi Banzarowa, pracowników Wszechrosyjskiej Państwowej Biblioteki Literatury Obcej im. M.I. Rudomino, Dońskiej Państwowej Biblioteki Publicznej i Biblioteki Naukowej Mordwińskiego Uniwersytetu Państwowego im. M.P. Ogariowa. Dziękuję również Profesor Katarzynie Wojan za wsparcie i nieustanne utwierdzanie w zasadności podejmowanych wysiłków bibliograficznych oraz Recenzentowi, Profesorowi Grzegorzowi Ojcewiczowi, za cenne uwagi i sugestie. Moim Najbliższym – za cierpliwość.

Ewa Konefał – doktor, adiunkt w Instytucie Rusycystyki i Studiów Wschodnich Uniwersytetu Gdańskiego. Jej droga naukowa jest związana głównie z przekładoznawstwem. Wśród problemów badawczych podejmowanych równolegle ze studiami nad przekładem – i często implikowanymi przez te badania – znajdują się również procesy innowacyjne we współczesnym języku rosyjskim, kwestie konwersji nazw własnych z/na język rosyjski, jednostki dyskursywne (przede wszystkim partykuły), dyskurs prasowy. Do obszaru jej zainteresowań naukowych należy także językoznawstwo korpusowe. Jest autorką kilkudziesięciu publikacji naukowych.

Książka stanowi trzeci tom serii bibliograficznej prezentującej osiągnięcia przekładoznawstwa rosyjskojęzycznego. Dokumentuje on naukowo-dydaktyczne i dydaktyczne wydane w formie podręczników, wykładów akademickich, skryptów, poradników oraz kompendiów przeznaczonych dla tłumaczy. Ten najobszerniejszy pod względem ilościowym fragment dorobku dość jednoznacznie odzwierciedla priorytety i cele, jakie wyznaczyło w przeszłości i wciąż kreśli przekładoznawstwo rosyjskie, ujawniając zarazem jego wyraźny aplikatywny charakter. Kwestią kluczową pozostaje bowiem przygotowanie profesjonalnych tłumaczy, kształconych m.in. na potrzeby dyplomacji, armii czy priorytetowych gałęzi przemysłu.

Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-350-9